

УДК 378.14.015.62

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.4/29.209683>**Вадим ШЕМЧУК,***orcid.org/000-0001-8873-0443**кандидат педагогічних наук,**начальник науково-дослідного відділу розвитку фізичного виховання,**спеціальної фізичної підготовки і спорту**Науково-дослідного центру проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту**Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій**Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського**(Київ, Україна) va.shem@ukr.net***Віталій ПОЛИВАНЮК,***orcid.org/0000-0002-4737-1218**ад'юнкта відділу організації підготовки та атестації науково-педагогічних кадрів**Науково-методичного центру організації наукової та науково-технічної діяльності**Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського**(Київ, Україна) polivan1982@gmail.com***Юрій МУШТАТОВ,***orcid.org/0000-0002-7831-7345**старший науковий співробітник науково-дослідного відділу розвитку фізичного виховання,**спеціальної фізичної підготовки і спорту**Науково-дослідного центру проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту**Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій**Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського**(Київ, Україна) mushtatovu@ukr.net***Ольга ФЕДОРЕНКО,***orcid.org/0000-0002-9227-9234**науковий співробітник науково-дослідного відділу розвитку фізичного виховання,**спеціальної фізичної підготовки і спорту**Науково-дослідного центру проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту**Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій**Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського**(Київ, Україна) olechkaf25@ukr.net***Артур ОДЕРОВ,***orcid.org/0000-0002-7791-0825**кандидат фізичного виховання, доцент,**старший викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту**Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного**(Львів, Україна) stroyova@ukr.net*

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ – ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ І СПОРТУ

Головною метою роботи є розроблення моделі формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту Збройних сил України (ЗСУ). Незважаючи на стрімкий розвиток військової науки та техніки, зміну поглядів на ведення загальновійськового бою, сучасні бойові дії вимагають від військовослужбовців ЗСУ високого рівня фізичної готовності до виконання завдань за призначенням, що потребує внесення відповідних змін у програми підготовки майбутніх офіцерів зазначеного фаху та підкреслює актуальність вибраного напрямку дослідження.

Використання новітніх педагогічних технологій в освітньому процесі майбутніх офіцерів зазначеного вище фаху, забезпечує набуття ними важливих професійних компетентностей, які необхідні для виконання функціональних обов'язків на первинних офіцерських посадах у бойових підрозділах ЗСУ. На етапі реформування

силових структур та спеціальних служб України до стандартів НАТО керівництво ЗСУ посилює вимоги щодо професійної підготовленості особового складу. Важлива увага приділяється особистій фізичній підготовленості офіцерів. Саме ці провідні чинники стали відправною точкою для розроблення моделі формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту в умовах навчання в спеціалізованому ВВНЗ. Однак, попри значний інтерес учених до зазначеного феномена, в наукових дослідженнях неповністю проаналізовано процес формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту, що потребує додаткового дослідження.

Провідна роль під час формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту відводиться не лише теоретичним, але й практичним заняттям. Крім цього, важливим є опанування здобувачами вищої освіти предметів медико-біологічних дисциплін, які становлять фундамент підготовки майбутнього фахівця зазначеного вище профілю.

Відповідно до результатів моніторингу науково-методичної та спеціальної літератури (даних інтернет-джерел) нами розроблено змістово-функціональну модель формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту у ВВНЗ, яка містить цільовий, організаційно-змістовий та результативно-оцінний блоки. Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі передбачають апробацію моделі формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту в освітньому процесі курсантів НУОУ ім. Івана Черняхівського.

Ключові слова: валеологія, компетентності, майбутні офіцери, педагогічні технології, професійна підготовка, фахівці, фізична підготовка.

Vadym SHEMCHUK,

orcid.org/000-0001-8873-0443

Candidate of Pedagogical Sciences,

Chief of Research Department Development of Physical Education, Special Physical Training and Sports of the Research Center for Physical Education, Special Physical Training and Sports of the Educational and Scientific Institute of Physical Culture and Sports and Health Technologies of the National Defense University of Ukraine named after Ivan Chernyakhovsky (Kyiv, Ukraine) va.shem@ukr.net

Vitalii POLYVANIUK,

orcid.org/0000-0002-4737-1218

Adjunct of the Department of Organization of Training and Certification of Scientific and Pedagogical Staff of the Scientific and Methodological Center of Organization of Scientific and Scientific and Technical Activity of the National University of Defense of Ukraine named after Ivan Chernyakhovsky (Kyiv, Ukraine) poluvan1982@gmail.com

Yurii MUSHTATOV,

orcid.org/0000-0002-7831-7345

Senior Researcher at the Research Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports of the Research Center for Problems of Physical Education, Special Physical Training and Sports of the Educational and Scientific Institute of Physical Culture and Sports and Health Technologies of the National University of Defense of Ukraine named after Ivan Chernyakhovsky (Kyiv, Ukraine) mushtatovu@ukr.net

Olha FEDORENKO,

orcid.org/0000-0002-9227-9234

Research Associate of the Research Department of Physical Education Development, Special Physical Training and Sports of the Research Center of Problems of Physical Education, Special Physical Training and Sports of the Educational-Scientific Institute of Physical Culture and Sports and Health Technologies of the National Defense University of Ukraine named after Ivan Chernyakhovsky (Kyiv, Ukraine) olechkaf25@ukr.net

Artur ODEROV,

orcid.org/0000-0002-7791-0825

Candidate of Physical Education and Sport, Associate Professor, Senior Lecturer of the Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports of National Academy of Land Forces named after Hetman Peter Sahaidachny (Lviv, Ukraine) stroyova@ukr.net

MODEL OF FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCES OF FUTURE OFFICERS – PHYSICAL TRAINING AND SPORTS PROFESSIONALS

The main purpose of the work is to develop a model of formation of professional competencies of future officers – specialists of physical training and sports of the Armed Forces of Ukraine (AFU). Despite the rapid development of military science and technology, changing views on combat-wide combat, modern combat operations require the military personnel of the AFU a high level of physical readiness to perform the tasks for the purpose, which requires appropriate changes in the training programs of future officers of the specified specialty research.

The use of the latest pedagogical technologies in the educational process of future officers of the aforementioned specialty, provides them with the acquisition of important professional competences, which are necessary for the fulfillment of functional duties in the primary officer positions in the military units of the AFU. At the stage of reforming Ukraine's security forces and special services to NATO standards, the AFU leadership is tightening up the requirements for the training of its personnel. Special attention is paid to the personal fitness of officers. It is these leading factors that have become the starting point for developing a model for the formation of professional competencies of future officers – specialists in physical training and sports in the context of training at a specialized university. However, despite the considerable interest of scientists in this phenomenon, the process of formation of professional competencies of future officers – specialists of physical training and sports, which needs additional research, is insufficiently analyzed in scientific researches. The leading role in the formation of the professional competencies of future officers – specialists in physical training and sports is given not only theoretical but also practical training. In addition, it is important to master the subjects of higher education subjects of medical and biological disciplines that form the foundation for the future specialist's training of the above profile. In accordance with the results of monitoring scientific and methodological and specialized literature (data from Internet sources), we have developed a content-functional model of formation of professional competencies of future officers – specialists of physical training and sports in high schools, which contains: target, organizational, content and result-evaluation blocks. Prospects for further intelligence in this area include testing the model of formation of professional competencies of future officers – specialists in physical training and sports in the educational process of cadets Ivan Chernyakhovsky.

Key words: *valeology, competencies, future officers, pedagogical technologies, vocational training, specialists, physical training.*

Постановка проблеми. Професійна компетентність майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту Збройних сил України є важливою інтегральною характеристикою, від якої залежить рівень фізичного розвитку особового складу, що безсумнівно забезпечує надійну обороноздатність держави. Своєю чергою фізична підготовленість є важливою складовою частиною фахової компетентності військовослужбовців Збройних сил України.

Наукові дослідження учених (Ю. А. Бородіна, Д. С. Грищенко, Ю. А. Компанійця, С. В. Лещені, О. М. Ольхового, О. Н. Мальцева, О. В. Петрачкова, О. С. Третяка, О. А. Чернявського, О. В. Хацяюка, А. М. Чуха та інших фахівців), особистий педагогічний та бойовий досвід дали нам змогу сформулювати основні положення функціонування системи фізичної підготовки майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту, що передбачає вирішення освітніх, виховних та рекреаційно-оздоровчих завдань. Варто зауважити, що особливе значення в системі фізичного виховання особистості відводиться засобам фізичної підготовки, які позитивно впливають не лише на стан фізичного здоров'я, але й сприяють удосконаленню складників морально-психологічної підготовленості, що свідчить про наявність комплексного цілеспрямованого впливу на інди-

віда та забезпечує базовий рівень для психофізичного та соціального благополуччя.

Незважаючи на стрімкий розвиток військової науки та техніки, зміну поглядів на ведення загальновійськового бою, сучасні бойові дії вимагають від військовослужбовців Збройних сил України (ЗСУ) належного рівня фізичної готовності до виконання завдань за призначенням, що потребує внесення відповідних змін у програми підготовки майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту. Зазначене вище підкреслює актуальність вибраного напрямку дослідження.

Підготовка майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту для ЗСУ, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, правоохоронних органів, рятувальних та спеціальних служб здійснюється відповідно до чинного Законодавства України (Полторак, 2017: 1, 2), у Навчально-науковому інституті фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України імені Івана Черняховського. Крім цього, в зазначеному вищому військовому навчальному закладі (ВВНЗ) здійснюється перепідготовка та підвищення кваліфікації офіцерів ЗСУ – фахівців фізичної підготовки і спорту.

Використання новітніх педагогічних технологій в освітньому процесі майбутніх офіцерів

зазначеного вище фаху, забезпечує набуття ними важливих професійних компетентностей, які необхідні для виконання функціональних обов'язків на первинних офіцерських посадах у бойових підрозділах ЗСУ. Це забезпечить необхідний рівень фізичної готовності військовослужбовців різних силових структур та спеціальних служб України до виконання завдань за призначенням.

На етапі реформування силових структур та спеціальних служб України до стандартів НАТО (Козій, Тарасюк, 2019: 3), керівництво ЗСУ посилює вимоги щодо професійної підготовленості особового складу. Важлива увага приділяється особистій фізичній підготовленості офіцерів. Саме ці провідні чинники стали відправною точкою для розроблення моделі формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту в умовах навчання у спеціалізованому ВВНЗ.

Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка за темою «Професійно-особистісне становлення майбутнього фахівця у вищій школі в контексті інтеграції України до європейського освітнього простору» (номер державної реєстрації 0117U004242).

Аналіз досліджень. Питанням підготовки (перепідготовки) фахівців фізичної підготовки ЗСУ та інших силових структур (спеціальних служб України) присвячені роботи провідних учених (Афонін, 2012: 4; Романчук, 2013: 5; Петрачков, Височіна, 2019: 6; Фіногенов, 2014: 7; Федоров, 1998: 8; Яценко, 2004: 9). Відповідно до результатів аналізу науково-методичної та спеціальної літератури нами встановлено, що наявна система формування професійних компетентностей військовослужбовців зазначеної категорії потребує раціональної трансформації у відповідності до вимог сьогодення, стандартів НАТО та наявного бойового досвіду.

Під час подальшого моніторингу науково-методичної літератури в напрямі формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичного виховання та спеціальної фізичної підготовки ЗСУ, НГУ та інших силових структур України увагу привернули певні роботи вчених (Губарев, 2005: 10; Діденко, 2014: 11; Сазоненко, 2013: 12; Торічний, 2013: 13; Тушко, 2014: 14; Ягупов, Свистун, 2007: 15). Наукові напрацювання зазначених вище фахівців дали нам змогу визначити відповідні умови, які нині є актуальними, а саме: гуманізація, соціалізація та валеологізація військової освіти. Крім цього, оволодіння майбутніми офіце-

рами вищезазначеного напряму підготовки валеологічною культурою дасть змогу зміцнити особисте здоров'я та підвищити рівень фізичного розвитку і результативність у вибраному виді спорту, що в подальшому забезпечить ефективне виконання функціональних обов'язків за військово-обліковою спеціальністю. Однак, попри значний інтерес учених до зазначеного феномена, в наукових дослідженнях недостатньо проаналізовано процес формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту, що потребує додаткового дослідження.

Мета статті – розроблення моделі формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту (на прикладі курсантів Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського (надалі НУОУ ім. Івана Черняхівського)).

Для досягнення мети дослідження планувалося вирішити такі завдання:

- провести аналіз науково-методичної та спеціальної літератури (інтернет-джерел) у напрямі підготовки (перепідготовки) фахівців фізичної підготовки і спорту ЗСУ та інших силових структур (спеціальних служб України);

- здійснити моніторинг науково-методичної літератури в напрямі формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту ЗСУ та інших силових структур України;

- розробити модель формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту ЗСУ та інших силових структур України.

Виклад основного матеріалу. Проблема формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту полягає в тому, що освітній процес у спеціалізованих ВВНЗ неповною мірою передбачає врахування всієї сукупності сучасних цінностей фізичної культури.

Відповідно до думки провідних учених (П. К. Гончара, Р. С. Гуревича, І. В. Іванія, І. Ф. Ісаєва, Ю. А. Курнишева, Л. І. Лубишева, Л. А. Нікіфорова, І. В. Работіна) та інших фахівців зазначеного вище напряму розглядається культурологічний підхід до формування професійно-педагогічної культури здобувачів вищої освіти. У професійно-педагогічній культурі здобувачів вищої освіти виділяють три основних компоненти: аксіологічний, технологічний та особистісно-творчий.

Оволодіння майбутніми офіцерами вищезазначеного напрямку підготовки валеологічною культурою дасть змогу зміцнити особисте здоров'я, підвищити рівень фізичного розвитку та результат у вибраному виді спорту, а також переглянути особисте ціннісне ставлення до життя. Крім цього, можливим буде стійке формування професійних компетентностей, необхідних для організації на високому методичному рівні різних форм фізичної підготовки, а також практичних занять у розрізі лікувальної фізичної культури з військовослужбовцями різних вікових груп та категорій.

Варто зазначити, що лише фахівець фізичної підготовки у військовій частині (ВВНЗ) є потенційним носієм професійно-прикладної фізичної культури, який впливає на фізичний, психологічний, духовний, інтелектуальний та етичний розвиток військовослужбовців (слухачів та курсантів).

Формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів-фахівців фізичної підготовки і спорту вимагає створення відповідних умов. Такими умовами можуть бути гуманізація, соціалізація та валеологізація військової освіти (фізкультурного напрямку підготовки).

Гуманістична концепція військової освіти майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту присутня в проектах більшості педагогічних систем, а також у роздумах про перспективи освіти та розглядається в контексті паралельно з питаннями формування професійних компетентностей у фахівців фізичного виховання різних груп населення. Складниками їх професійного розвитку виступають творчість, ініціативність, саморозвиток, самовдосконалення, самореалізація та кар'єрне зростання, що формується в межах вищої освіти особливим стилем гуманітарного мислення. Крім цього, до основних методологічних вимог оптимізації педагогічної системи підготовки майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту належать: цілісний охват процедурою оптимізації усієї системи; опора при виборі оптимального варіанту на всю систему закономірностей освітньо-виховного процесу; послідовний облік можливостей оптимізації всіх компонентів системи; розгляд оптимізації як постійно діючого процесу з вищими завданнями та більш довершеними технологіями їх вирішення.

Провідна роль під час формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту відводиться не лише теоретичним, але й практичним заняттям. Крім цього, важливим є опанування здобувачами вищої освіти предметів медико-біологічних дис-

циплін, які становлять фундамент підготовки майбутнього фахівця зазначеного вище профілю.

Для всебічного формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту в Навчально-науковому інституті фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій НУОУ ім. Івана Черняхівського впроваджені такі дисципліни: «Спортивна медицина та основи масажу», «Спортивна фізіологія», «Загальна теорія підготовки спортсменів та нові технології у фізичному вихованні», «Фізіологія людини», «Фізична реабілітація та адаптивне фізичне виховання», «Гігієна», «Анатомія людини» та інші дисципліни, які формують у них культуру здоров'я.

Результати аналізу науково-методичних та спеціальних джерел дали нам змогу здійснити розроблення моделі формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту ЗСУ та інших силових структур України. Розробленню зазначеної вище моделі передувало здійснення аналізу основних понятійних категорій (сутності та структури (Хацаюк, 2019: 16)) зазначеного напрямку дослідження.

Своєю чергою поняття «модель» (лат. *modus* – міра, зразок) у спеціалізованих довідниках та наукових працях визначають як конструкцію, компонентами якої є об'єкт-оригінал. Педагогічна модель – уявна система, яка імітує чи відображає певні властивості, ознаки, характеристики об'єкта дослідження або принцип його внутрішньої організації чи функціонування і презентується у вигляді культурної форми, яка притаманна певній соціокультурній практиці (Лодатко, 2011: 17).

Модель формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту – це уявлення про систему освіти, в якій ця модель застосовується під час формування управлінського рішення. Будь-яку модель для оцінювання її відповідності об'єкту необхідно перевіряти на повноту врахованих чинників, які впливають на розвиток процесів, які досліджуються.

Відповідно до результатів проведеного аналізу науково-методичної та спеціальної літератури (даних інтернет-джерел) в напрямі наших досліджень, процес формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту відбувався таким чином:

– вибір методологічних основ дослідження, постановка мети та завдань дослідження; визначення особливостей досліджуваних педагогічних умов формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту для моделювання;

– уточнення зв'язків між основними елементами процесу формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту та навчальними дисциплінами, які викладаються в Навчально-науковому інституті фізичної культури та спорту

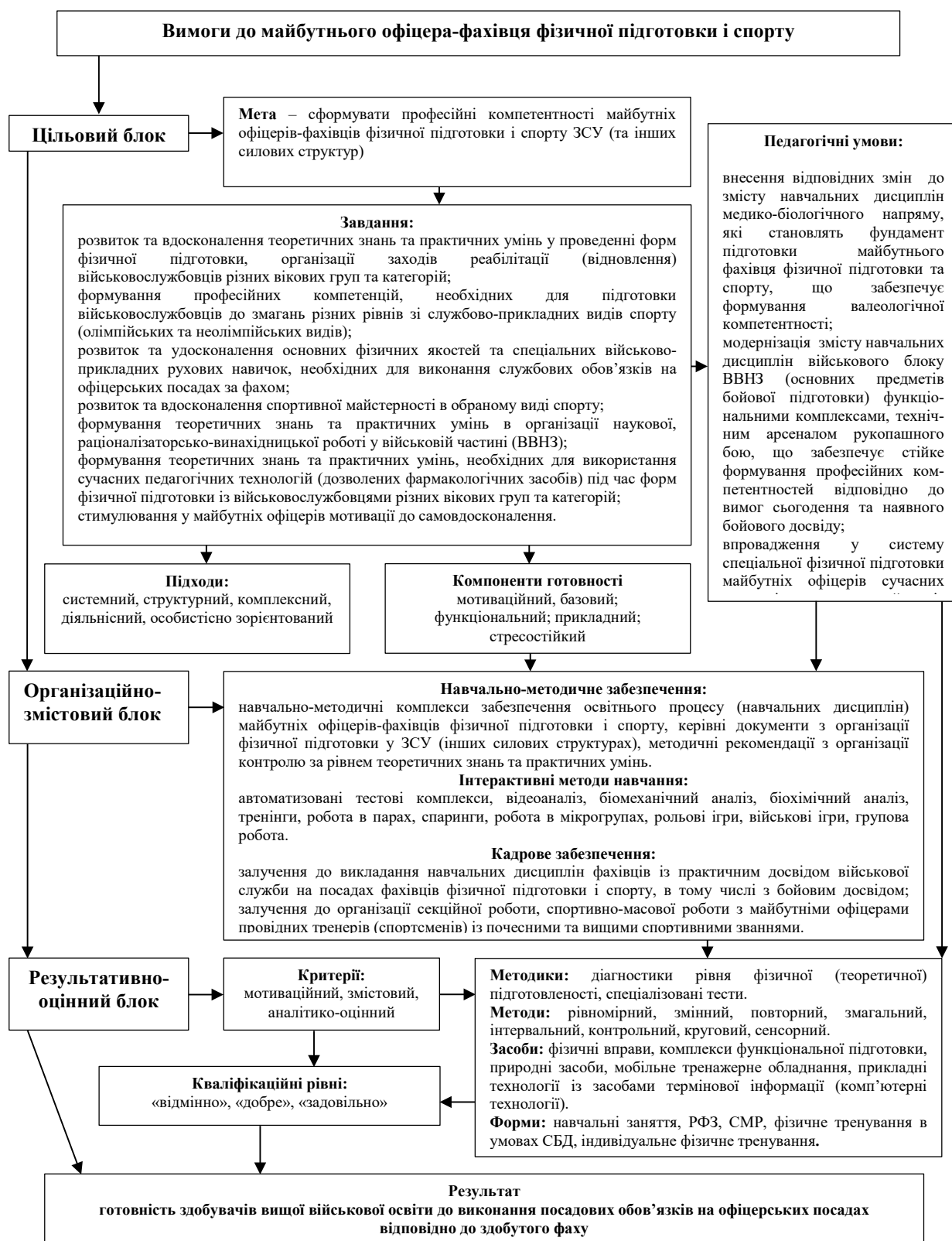

Рис. 1. Змістово-функціональна модель формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту у спеціалізованому вищому військовому навчальному закладі

тивно-оздоровчих технологій НУОУ ім. Івана Черняхівського;

– конструювання змістово-функціональної моделі формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту у спеціалізованому ВВНЗ (у вигляді схеми).

З огляду на вищевикладене, змістово-функціональна модель формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту у ВВНЗ (рис. 1) містить цільовий, організаційно-змістовий та результативно-оцінний блоки. Варто зауважити, що вищезазначену модель ми подаємо як схематичне зображення освітнього процесу курсантів ВВНЗ зазначеного напрямку підготовки.

Надалі передбачається, що розроблена нами змістово-функціональна модель забезпечить готовність майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту до виконання функціональних обов'язків у бойових підрозділах ЗСУ на первинних офіцерських посадах відповідно до індивідуального рівня сформованості професійних компетентностей. Тому система формування професійних компетентностей військовослужбовців зазначеної категорії має будуватися на єдиних принципах та підходах (акмеологічний, системно-синергетичний, аксіологічний).

Майбутні офіцери зазначеного фаху мають чітко уявляти зміст базового компонента фізичної підготовки військовослужбовців, уміти проектувати та аналізувати практичні заняття (тренінги) в системі професійної (бойової) підготовки військовослужбовців різних вікових груп та категорій.

Важливим для майбутніх фахівців фізичної підготовки є уміння складати плани теоретичних та практичних занять відповідно до керівних документів, які регламентують організацію фізичної підготовки у ЗСУ. Крім цього, фахівці фізичної підготовки і спорту мають впевнено володіти словом та засобами передачі інформації.

Необхідним для офіцера – фахівця фізичної підготовки і спорту є володіння методами навчання, уміннями професійно та якісно демонструвати фізичні вправи, методами мотивації до пізнавальної роботи тих, кого навчають, навичками розробки сценаріїв спортивних свят, змагань та вечорів, організаторськими та комунікативними навичками спілкування із посадовими особами різних рівнів, науковим підходом до вирішення складних завдань та іншими професійними навичками (компетенціями).

Також важливого значення для фахівця фізичної підготовки і спорту ЗСУ набувають знання

педагогічних технологій розвитку особистості з використанням психологічних тестів з урахуванням індивідуально-типологічних особливостей військовослужбовців, які беруть участь у відборі до складу збірних команд військових частин із різних видів спорту. Для цього фахівець фізичної підготовки і спорту має володіти не лише знаннями свого напрямку, але й знаннями із суміжних навчальних дисциплін (педагогіки, психології, біології, хімії, анатомії, фізіології, спортивної медицини).

Таким чином, відповідно до результатів проведеного аналізу дійсного стану системи професійної освіти військовослужбовців зазначеної вище категорії з урахуванням теоретичних засад дослідження нами розроблено експериментальну змістово-функціональну модель (рис. 1), яка схематично та покроково відтворює процес формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів-фахівців фізичної підготовки і спорту (на прикладі курсантів Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій НУОУ ім. Івана Черняхівського).

Висновки. У результаті дослідження нашою науково-дослідною групою проведено аналіз науково-методичної та спеціальної літератури (інтернет-джерел) у напрямі підготовки (перепідготовки) фахівців фізичної підготовки ЗСУ та інших силових структур (спеціальних служб України).

Встановлено, що наявна система формування професійних компетентностей військово-службовців зазначеної категорії потребує раціональної трансформації відповідно до вимог сьогодення, стандартів НАТО та наявного бойового досвіду.

Моніторинг науково-методичної літератури в напрямі формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту ЗСУ та інших силових структур України дав нам змогу визначити відповідні умови, які нині є актуальними, а саме: гуманізація, соціалізація та валеологізація військової освіти (фізкультурного напрямку підготовки). Крім цього, оволодіння майбутніми офіцерами вище зазначеного напрямку підготовки валеологічною культурою дасть змогу зміцнити особисте здоров'я та підвищити рівень фізичного розвитку і результативність вибраного виду спорту, що надалі забезпечить ефективне виконання функціональних обов'язків за військово-обліковою спеціальністю.

Згідно із зазначеним, на прикладі курсантів Навчально-наукового інституту фізичної куль-

тури та спортивно-оздоровчих технологій НУОУ ім. Івана Черняхівського нами розроблено змістово-функціональну модель формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту ЗСУ. Отже, мета дослідження досягнута, а завдання виконані.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі передбачають апробацію моделі формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту в освітньому процесі курсантів НУОУ ім. Івана Черняхівського.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про введення в дію рішення колегії МО України : Наказ Міністра оборони України від 30.05.2017 р. № 298. URL: http://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/298_nm_2017.pdf.
2. Спільна директива МО України та Генерального штабу ЗС України від 16 серпня 2017 р. № Д-322/1/5. *Директива*. Київ : МОУ-ГШ ЗСУ, 2017. 34 с.
3. Козій І. В., Тарасюк Т. Г. Стандарти НАТО. URL: <https://rpr.org.ua/-news/standarty-nato-prohres-vprovadzhennia-v-ukraini/>.
4. Афонін В. М. Історія підготовки військово-педагогічних кадрів фізичного виховання для збройних сил. *Сухопутні війська Збройних сил України: історія, сучасність, розвиток (до 20-річчя Збройних сил України)*. Львів : АСВ, 2012. С. 153-156.
5. Романчук С. В. Теоретико-методологічні засади фізичної підготовки курсантів військових навчальних закладів Сухопутних військ ЗСУ : дис. ... д-ра. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02. Львів, 2013. 540 с.
6. Петрачков О. В., Височіна Н. Л. Створення та перспективи розвитку навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій НУОУ імені Івана Черняхівського. URL: <http://sporthealth.kub-g.edu.ua/article/view/162443/166154>.
7. Фіногенов Ю. С. Проблемні питання кадрового забезпечення спеціальної фізичної підготовки силових структур України. *Фізична підготовка особового складу збройних сил, інших військових формувань та правоохоронних органів України: досвід сучасності, проблеми та перспективи розвитку*. Київ : НУОУ, 2014. С. 209–220.
8. Федоров В. Г. Научно-теоретические основы многоуровневого военно-физкультурного образования : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.08 : 24.00.02. Санкт-Петербург, 1998. 39 с.
9. Яценко В. Н. Система подготовки военных кадров в основных странах НАТО и Японии. Москва : Военная наука, 2004. 128 с.
10. Губарева О. С. Психологічні особливості формування професійної компетентності працівників ОВС : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.06. Харків, 2005. 209 с.
11. Діденко О. В. Особливості впровадження компетентнісного підходу у професійну підготовку майбутніх офіцерів у ВНЗ. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2014_3_6.pdf3.
12. Сазоненко Г. С. Компетентність у системі неперервної освіти: акмеологічна модель. укр. гуманіст. ліцей КНУ ім. Т. Г. Шевченка : Макарів, Софія, 2013. 411 с.
13. Торічний О. В. Теоретико-методичні засади формування військово-спеціальної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання : дис. ... д-ра. пед. наук : 13.00.02. Хмельницький, 2013. 605 с.
14. Тушко К. Ю. Формування професійних компетенцій майбутніх офіцерів прикордонників у процесі викладання суспільних дисциплін. *Педагогіка та психологія*. Ялта : РІО КГУ, 2014. С. 198–204.
15. Ягупов В. В., Свистун В. І. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Наукові записки. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота*. Київ : НаУКМА, 2007. С. 3–8.
16. Хацаюк О. В. Сутність та структура готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням засобами спеціальної фізичної підготовки. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2019. С. 144–155.
17. Лодатко Є. О. Педагогічні моделі, педагогічне моделювання і педагогічні вимірювання: that is that? *Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технологія*. Київ : Ін-т вищ. Освіти АПН України, 2011. С. 339–344.

REFERENCES

1. Nakaz Ministra obrony Ukrainy vid 30.05.2017 № 298 «Pro vvedennia v diiu rishennia kolehii MO Ukrainy» [Order of the Minister of Defense of Ukraine of May 30, 2017 No. 298 «On Enforcement of the Decision of the BMDU»]. URL: http://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/298_nm_2017-.pdf. [in Ukrainian].
2. Spilna dyrektyva MO Ukrainy ta Heneralnoho shtabu ZS Ukrainy vid 16 serpnia 2017 roku № D-322/1/5 [Joint Directive of the MDUkraine and the General Staff of the AFU of 16 August 2017 No. D-322/1/5.]. *Dyrektyva*. Kyiv : MOU-HSh ZSU, 2017. 34 p. [in Ukrainian].
3. Kozii I. V., Tarasiuk T. H. Standarty NATO [NATO standards]. URL: <https://rp-r.org.ua/news/standarty-nato-prohres-vprovadzhennia-v-ukraini/> [in Ukrainian].
4. Afonin V. M. Istoriia pidhotovky viiskovo-pedahohichnykh kadriv fizychnoho vykhovannia dlia zbroinykh syl [History of training military-pedagogical personnel of physical education for the AF]. *Sukhoputni viiska Zbroinykh Syl Ukrainy: istoriia, suchasnist, rozvytok (do 20-richchia Zbroinykh Syl Ukrainy)*. Lviv : ASV, 2012. P. 153–156. [in Ukrainian].
5. Romanchuk S. V. Teoretyko-metodolohichni zasady fizychnoi pidhotovky kursantiv viiskovykh navchalnykh zakladiv Sukhoputnykh viisk ZSU [Theoretical and methodological principles of physical training of cadets of military educational

establishments of the Armed Forces of the AFU] : dys. ... d-ra. nauk z fiz. vykhovannia i sportu : 24.00.02. Lviv, 2013. 540 p. [in Ukrainian].

6. Petrachkov O. V., Vysochina N. L. Stvorennia ta perspektyvy rozvytku navchalno-naukovoho instytutu fizychnoi kultury ta sportyvno-ozdorovchykh tekhnologii NUOU imeni Ivana Cherniakhovskoho [Creation and prospects of development of educational-scientific institute of physical culture and sports-improving technologies of Ivan Chernyakhovsky National University of Defense of Ukraine]. URL: <http://sporthealth.kub-g.edu.ua/article/view/162443/166154>. [in Ukrainian].

7. Finohenov Yu. S. Problemnii pytannia kadrovoho zabezpechennia spetsialnoi fizychnoi pidhotovky sylovykh struktur Ukrainy [Problem Issues of Personnel Provision of Special Physical Training of Ukrainian Structures]. *Fizychna pidhotovka osobovoho skladu zbroinykh syl, inshykh viiskovykh formuvan ta pravookhoronnykh orhaniv Ukrainy: dosvid suchasnist, problemy ta perspektyvy rozvytku*. Kyiv : NUOU, 2014. P. 209–220. [in Ukrainian].

8. Fedorov V. H. Nauchno-teoretycheskye osnovu mnohurovnevoho voenno-fyzkulturnoho obrazovannia [Scientific-theoretical foundations of multilevel military-physical education] : avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.08 : 24.00.02. Sankt-Peterburh, 1998. 39 p. [in Russian].

9. Yatsenko V. N. Systema podhotovky voennukh kadrov v osnovnykh stranakh NATO y Yaponyy [System of training of military personnel in the main countries of NATO and Japan]. M.: Voennaia nauka, 2004. 128 p. [in Russian].

10. Hubarieva O. S. Psykholohichni osoblyvosti formuvannia profesiinoi kompetentnosti pratsivnykiv OVS [Psychological peculiarities of formation of professional competence of law enforcement officers] : dys. ... kand. psykhol. nauk: 19.00.06. Kharkiv, 2005. 209 p. [in Ukrainian].

11. Didenko O. V. Osoblyvosti vprovadzhennia kompetentnisnogo pidkhodu u profesiinu pidhotovku maibutnykh ofitseriv u VNZ. [Features of implementation of a competent approach in the professional training of future officers in a HMEE] URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2014_3_6.pdf. [in Ukrainian].

12. Sazonenko H. S. Kompetentnist u systemi neperervnoi osvity [Competence in the continuing education system] : akmeolohichna model. ukr. humanist. litsei KNU im. T. H. Shevchenka : Makariv, Sofiia, 2013. 411 p. [in Ukrainian].

13. Torichnyi O. V. Teoretyko-metodychni zasady formuvannia viiskovo-spetsialnoi kompetentnosti maibutnykh ofitseriv-prykordonnykiv u protsesi navchannia [Theoretical and methodological principles of formation of military-special competence of future border guards in the training process] : dys. ... d-ra. ped. nauk : 13.00.02. Khmelnytskyi, 2013. 605 p. [in Ukrainian].

14. Tushko K. Yu. Formuvannia profesiynykh kompetentsii maibutnykh ofitseriv prykordonnykiv u protsesi vykladannia suspilnykh dystsyplin [Formation of professional competencies of future border guards in the process of teaching public disciplines]. *Pedahohika ta psykholohiia*. Yalta : RIO KHU, 2014. P. 198–204. [in Ukrainian].

15. Yahupov V. V., Svystun V. I. Kompetentnisnyi pidkhid do pidhotovky fakhivtsiv u systemi vyshchoi osvity [Competent Approach to Training in Higher Education.]. *Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity. Naukovi zapysky. Pedahohichni, psykholohichni nauky ta sotsialna robota*. Kyiv : NaUKMA, 2007. P. 3–8. [in Ukrainian].

16. Khatsaiuk O. V. Sutnist ta struktura hotovnosti maibutnykh ofitseriv NHU do vykonannia zavdan za pryznachenniam zasobamy spetsialnoi fizychnoi pidhotovky [The essence and structure of the future preparedness of future NGU officers for the fulfillment of assignments by the means of special physical training]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. Zaporizhzhia : Klasychnyi pryvatnyi universytet, 2019. P. 144–155. [in Ukrainian].

17. Lodatko Ye. O. Pedahohichni modeli, pedahohichne modeliuvannia i pedahohichni vymiriuvannia: that is that? [Pedagogical models, pedagogical modeling and pedagogical measurements: that is that?]. *Pedahohika vyshchoi shkoly: metodolohiia, teoriia, tekhnolohiia*. Kyiv : In-t vyshch. Osvity APN Ukrainy, 2011. P. 339–344. [in Ukrainian].